

Försäljning av produkter med sprängämnesprekursorer

Vägledning till skärpta regler från 1 februari 2021 för dig som säljer kemiska produkter

Vissa kemiska produkter innehåller ämnen som kan användas för att göra hemgjorda sprängämnen. Därför har tillgången till produkter som innehåller sprängämnesprekursorer begränsats. Från den 1 februari gäller EU-förordning 2019/1148.

Begränsning av försäljning

Begränsningarna gäller produkter som är ”sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner”, se faktarutan här intill. Din leverantör är skyldig att informera dig om produkten omfattas, exempelvis i säkerhetsdatabladet.

Försäljning av nämnda produkter är begränsad, utom för:

- Professionella användare, vilket är företag som behöver använda produkterna i sin yrkesmässiga verksamhet.
- Ekonomiska aktörer, vilket är företag som tillhandahåller produkterna på marknaden (men inte använder dem).

Det är du som säljare som måste bedöma huruvida en kund representerar ovanstående typ av företag. Annars är kunden en ”enskild” som omfattas av förbud eller tillståndskrav.

Krav vid försäljning till andra företag

Vid försäljning till professionella användare och ekonomiska aktörer ska du som säljer för varje transaktion med begränsade produkter begära följande information:¹

- Identitetsbevis för personen som företräder företaget
- Företagets namn, adress och organisationsnummer
- Företagets verksamhet och användning av produkten

Du ska spara dessa uppgifter i 18 månader från det att transaktionen ägde rum och kunna uppvisa dem vid tillsyn och om polisen begär det. Du måste även upplysa den du säljer till om begränsningen, exempelvis i produktens säkerhetsdatablad eller i annan produktinformation.²

¹ För återkommande kunder kan kontrollen göras en gång per år, förutsatt att ordern är väsentligen densamma varje gång. Mall för kundförsäkran för återkommande kunder finns i bilaga IV till EU-förordningen.

² För kunder inom Sverige exempelvis genom texten: ”Enskildas förvärv, införsel innehav och användning av denna produkt omfattas av restriktioner enligt förordning (EU) 2019/1148. Alla misstänkta transaktioner och betydande stölder och försvinnanden ska rapporteras till polisen.”

Begränsade produkter, förbud och tillståndskrav

Begränsade produkter är de produkter som omfattas av förbud eller krav på tillstånd enligt nedan. De betecknas ”sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner”.

Med ”enskilda” avses alla utom professionella användare och ekonomiska aktörer. Privatpersoner är enskilda.

Produkter som innehåller följande ämnen i högre halt (i vikt%) än angivet **får inte säljas** till enskilda (det är inte möjligt att få tillstånd till dessa):

- Ammoniumnitrat > 45,7 %*
- Natrium- eller kaliumklorat > 40 %
- Natrium- eller kaliumperklorat > 40 %
- Salpetersyra > 10 %
- Svavelsyra > 40 %
- Väteperoxid > 35 %

* Motsvarar >16 % kväve från ammoniumnitrat i gödselmedel (N>16).

Enskilda **måste ha tillstånd** för att få köpa produkter som innehåller följande ämnen i högre halt (i vikt%) än angivet:

- Nitrometan > 16 %**
- Salpetersyra > 3 %
- Svavelsyra > 15 %
- Väteperoxid > 12 %

** Motsvarar >12 volym% nitrometan i bränsleblandningar för modellfarkoster.

Krav vid försäljning till enskilda

För privatpersoner och andra enskilda gäller förbud för vissa begränsade produkter och krav på tillstånd för andra, se faktarutan på första sidan av detta blad. Tillståndet, som är kostnadsfritt, söks hos MSB – blankett för ansökan finns på www.msb.se/prekursorer.

Du som säljer tillståndspliktiga produkter till enskilda måste begära att få se tillståndet och kundens identitetsbevis, samt anteckna hur mycket av vilken produkt du sålt på tillståndet. Uppgifter om vem du sålt till (namn och person- eller passnummer), tillståndets nummer (MSB:s ärendenummer), datum, produktens namn och såld mängd ska sparas i 18 månader. De ska kunna uppvisas vid tillsyn eller om polisen begär det.

Krav på rapportering av misstänkta transaktioner

Om du upplever att en kund betar sig misstänkt har du rätt att neka transaktionen. Det kan handla om otydlighet kring vad produkten ska användas till; ovanliga mängder, halter eller kombinationer av produkter; ovilja att styrka identitet eller uppgifter om eventuellt företag; eller begäran om ovanliga betalningsmetoder så som att betala större belopp kontant.

Du måste snarast och inom 24 timmar rapportera den misstänkta transaktionen till polisen, också om den inte genomfördes. Uppge så många detaljer som möjligt om kunden (identitet, utseende, utmärkande drag, eventuellt fordon) och transaktionen (tidpunkt, produkt, mängd, eventuellt betalkort).

Rapporteringskravet gäller produkter som innehåller något av ämnena i faktarutan här bredvid, oavsett halt.³ Leverantören av produkten ska upplysa dig om huruvida den omfattas av kravet på rapportering, exempelvis i säkerhetsdatabladet, och du ska upplysa ekonomiska aktörer du säljer till på motsvarande sätt.⁴

Regelverket och ytterligare information

Denna vägledning ger endast övergripande information om de krav som ställs vid försäljning. Reglerna finns i EU-förordning 2019/1148 samt lagen (2014:799) och förordningen (2014:880) om sprängämnesprekursorer. Länkar till reglerna och ytterligare information finns på www.msb.se/prekursorer.

³ Produkter som innehåller minst fem ingredienser, och där halten av varje ingående sprängämnesprekursor är lägre än 1 vikt%, är undantagna från reglerna.

⁴ För kunder inom Sverige exempelvis genom texten: ”Denna produkt är reglerad genom förordning (EU) 2019/1148. Alla misstänkta transaktioner och betydande stölder och försvinnanden ska rapporteras till polisen.”

Krav på rapportering av misstänkta transaktioner

Misstänkta transaktioner med, och betydande stölder och försvinnande av, produkter som innehåller följande ämnen ska rapporteras till polisen:

- Aceton
- Aluminiumpulver*
- Ammoniumnitrat
- Hexamin
- Kalciumammoniumnitrat
- Kalciumnitrat
- Kaliumklorat
- Kaliumnitrat
- Kaliumperklorat
- Magnesiumnitrat
- Magnesiumpulver*
- Natriumklorat
- Natriumnitrat
- Natriumperklorat
- Nitrometan
- Salpetersyra
- Svavelsyra
- Väteperoxid

* Om produkten innehåller minst 70 vikt% partiklar mindre än 200 µm.

Rapportering sker i första hand genom e-post till

prekursor@polisen.se

Du kan också ringa **114 14** eller rapportera via polisens webbplats.